Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 17. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 23-го січня, 1922. | VOL. XXX. | No. 17. | Jersey City, N. J., Monday, January 23, 1922. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

СЕНАТОРИ КРИТИКУЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ

ВАШІНҐТОН, 20. січня. — В сенаті вивязалася зовсім несподівано довга та горяча дебата над вашінґтонською конференцією для зменчення зоружень та далеко-східних справ. Дебату спровокував сенатор Бора, котрий поставив резолюцію, взиваючу правительство до подання сенатови фактів про те, які кроки воно зробило, щоби справу китайської провінції Шантунґа полагодити так, як сього американський народ сподіється, себто щоби її відобрати Японови і звернути назад Китаеви.

В дебаті взяли участь наперед представники так званих непримиримих, себто сенатори, що за всяку ціну противляться участи Америки в якихнебудь европейських справах, а то сенатори: Бора, Джансон та Брандеґі; далі сенатори Волш та Кінґ, котрі свого часу стояли за ратифікацією версайського мира. З другої сторони взяли участь в дебаті передусім сенатор Лодж, републиканський провідник та представник Америки на вашінґтонській конференції, та другий представник на ній, демократ Андервуд.

Сенатори Бора та його сторонники дали недвозначними словами до пізнання урядови та представникам Злучених Держав на конференції, що вони не мають що навіть предкладати межидержавних угод, заключених на конференції, до потвердження сенатови так довго, поки Шантунґ не буде полагоджений так, як се републиканський уряд обіцяв, а народ жде. З другого боку, сенаторови Лоджови та Андервудови вдалося наконець втихомирити бурю, хоч на якийсь час; вони заявили сенаторам, що американська делеґація робить всі зусилля, щоби довести до звороту провінції Шантунґ Китаеви, але сьому на перешкоді стоїть версайський мир, на котрий згодився цілий ряд держав. Богато з тих держав бере участь у вашінґтонській конференції, і якби так справу Шантунґу витягнути на повне засіданне конференції, то по стороні Япану сталиби зараз майже всі ті держави. Ось чому справа Шантунґа мусить бути вирішена на конференції межи Япаном та Китаєм, які тепер і відбуваються. Америка найкраще зробить, як буде ждати, що з тої конференції вийде. Передвчасна дебата в сенаті може лише пошкодити належитому вирішенню справи.

МАЙНЕРИ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ УСТАНОВЛЯЮТЬ ТОЧКИ ЮНІЙНОГО ДОГОВОРУ.

ШАМОКИН, ПА., 20. січня. — Представники майнерів твердого вугля на конвенції постановили нині точки угоди, яку юнія має заключити з представниками властителів копалень до дня 1. цвітня сього року.

В сій справі принято майже одноголосно внесенне спеціяльного комітету скалі заплати („вейдж скейл коміті"). Після сього пляну контракова заплата малаби бути піднесена о 20 процент і всі робітники малиби дістати підвишку в сумі одного доляра денно. Восьмигодинний день праці має бути задержаний для всіх катеґорій робітників, працюючих в майнах або коло майн. Оплата за пероб має бути півтора висша від оплати за роботу в звичайні години праці. В контракті має бути постанова про так званий „чек-оф систем", себто компанія має відтягати робітникам при виплаті належитість до юнії і віддавати гроші просто до юнії. Дальші домагання відносяться до надзвичайних робіт в майні або коло майни наслідком недостачі наряддя, потреби прочищення і т. п.

Наконець конвенція постановила, що угода на таких основах має бути заключена перед 1. цвітня, а в противнім разі майнери мають вийти на страйк. На спеціяльний запит учасників конвенції Лунс, як предсідатель межинародної юнії, яка має сей страйк одобрити, відповів, що про одобренне нема сумніву.

ДАЛЬШЕ СЛІДСТВО СЕНАТУ В СПРАВІ АМЕРИКАНСЬКИХ ОФІЦИРІВ.

ВАШІНҐТОН, 20. січня. — Підчас дальшого переслухання перед спеціяльним комітетом сенату, розсліджуючим закиди сенатора Вотсона з Джорджії про захованне американських офіцирів у Франції, зізнавав Л. С. Мейсон з Дейвенпорт, Айова, котрий служив при 28-ім полку інжинерів. Він говорив, що в серпни 1918. року в Ст. Назер, у Франції, був свідком вішання двох жовнірів-Муринів, засуджених за напастованне одної французької дівчини. Свідок дав до пізнання, що на його думку жовніри не були суджені справедливо; дівчата зізнали, що їх напастували в ночи, і як їх вели до табору жовнірів розпізнавати виновників, вони призналися, що навіть не знають, чи напасники були білі чи чорні. Мимо сього в таборі вони показали на двох Муринів, а суд признав їх зізнання за правду, хоч вони вибирали зпомежи 20,000 жовнірів. До того цілий табор знав, що дівчата були „свобідних обичаїв".

З ВАШІНҐТОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШІНҐТОН, 20. січня. — Американська делеґація предложила конференції формальне внесенне в справі списання угод, договорів, умов і т. п. межи Китаєм та другими державами в справі концесій в Китаю. Всі подібні уговори мають бути зложені як найскорше в секретаря конференції. Всі будучі договори мають бути предложені до 60 днів. Всі держави мають предложити також всякі зобовязанні, в котрих ходить о суму одного міліона долярів або більше.

НАФТОВЕ БОГАЦТВО АМЕРИКИ

Федеральний ґеольоґічний уряд подав до публичного відома висліди своїх розслідів нафтових богацтв Злучених Держав. Обчисливши всі припаси нафти в землі Злучених Держав уряд прийшов до переконання, що Злучені Держави мають в землі нафти на 9 міліярдів 150 міліонів бочок. Колиб народ Злучених Держав уживав нафти так, як він досі вживає, то сей припас вистарчивби всего на 20 літ. Уряд, однак, каже, що американські нафтярі не добувають тілько нафти, кілько американський нарід її потребує, і через те нафтові богацтва вистарчуть на довше як на два десятиліття. Послідними роками в Злучених Державах добувано річно по пів міліярда бочок, а зоживано на рік троха більше, як за рік добуто. Уряд не сподіється, щоби добуванне нафти поліпшено або прискорено в найблизчих роках так, щоби добувано більше, як її потреба. Опираючися на своїх дослідах, уряд звертає увагу Американцям, що їх обовязком являється уникати всякого марнования сього дорогого мінералу.

В Злучених Державах є тепер аж 18 нафтових теренів. З них найбільше нафти має терен на побережу стейтів Тексас та Луизіяни, бо його обчисляють на 2 міліярди бочок з верхом. За ним іде каліфорнійський терен, котрий має мати майже півтора міліярда бочок нафти, та оклагомський, котрий має мало що менче від попередного.

ДОМАГАЮТЬСЯ АМНЕСТІЇ ДЛЯ УСІХ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНИКІВ.

Американське Товариство Горожанських Свобід вислало до уряду протест проти задержання у вязницях вязників, засуджених за переступство ріжних воєнних законів. Сих вязників має ще бути 118. Товариство протестує проти держання їх в тюрмах на тій основі, що вони поповнили такі самісінькі проступки, що Дебс, відомий соціялістичний провідник. Випустити Дебса на волю, а лишити других в тюрмі, на думку Товариства, є безосновним протеґованнем Дебса.

СУД КАЖЕ, ЩО ЯБЛОЧНИК НЕ АЛЬКОГОЛЕВИЙ НАПИТОК.

Нюйорський суд розбирав справу одної компанії, котру федеральні аґенти, виконуючі прогибіційний закон, обжаловували за фабрикованне алькоголічних напоїв. Пізвана компанія виробляла солодкий яблочняк (сайдер), а сей часто мусував і виробляв в собі понад пів процент алькоголю. Суддя заявив, що сього не можна називати фабрикованнем алькоголю, забороненим законом. Закон Волстеда постановляє, що виріб оцту та законсервованого солодкого яблочника має бути дозволене; коли фабриканти вживають якогось препарату, щоби законсервувати солодкий яблочник, то хочби він витворив в собі алькоголь, виріб його не має бути заборонений.

БУВШІ ЖОВНІРИ ДОМАГАЮТЬСЯ БОНУСА.

ВАШІНҐТОН, 19. січня. — Бувші учасники великої війни, які тепер засідають як конґресмени, домагаються, щоби конґрес ухвалив як найскорше якусь запомогу для ветеранів війни. Сі конґресмени відбули нині наради і постановили приспішити кроки, щоби добитися бонуса для бувших жовнірів.

МАТИ ВСТАВЛЯЄТЬСЯ У ПРЕЗИДЕНТА ЗА СИНОМ

До президента Гардинґа зявилася в середу на авдінецію пані М. Ендерсон зі Сію Фолс, в стейті Норт Дакота, котра прийшла звідти майже всю дорогу пішком, щоби просити президента дарувати синови кару за дезерцію з армії. Старенька мати має 63 роки. Син її поповнив дезерцію в той спосіб, що по повороті його полку з війни у Франції без дозволу покинув полк і під другим іменем записався до артилерії. Президент обіцяв старусі вволити її волю.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ НУЖДА?

Марія Муляк з с. Вовчухів, п. Городок, в Галичині, принесла на поліцію однорічного хлопчика, якого найшла в почекальні на стації. Хлопчик був одягнений в червону шапочку, ґранатову суконку і овинений в тепле покривало. Селянка Тацька Ткач бачили матір цего хлопчика. Це була бідна жінка, з блідим виснаженим обличям. Рано о 7 годині вона лишила дитину на лавці, заявивши присутним, що виходить на хвилину і зараз поверне. Слова ці говорила вона крізь сльози, накормила хлопчика і просила цю селянку уважати, щоби син не упав з лавки. Пішла і не вернула більше. Можна уявити собі, яку боротьбу мусіла ця жінка перенести, доки не поборола матерніх почувань і врешті покинула сина не маючи засобів виховати його. Поліція віддала хлопчика робітникови Федеви Трусови, який згодився хлопчика адоптувати.

САМОВБІЙСТВО.

Студентка медицини Олена Клер, дочка аптикаря зі Станиславова, їдучи з Відня домів, вступила по дорозі до хати свойого дядька Жигмонта Кляра у Львові, при вул. Льва Сапіги ч. 45. Коли мати її вибралася далі в дорогу до Станиславова, Клярівна ликнула 20 трійливих порошків і скочила з другого поверху камениці свойого дядька на землю. Тяжко поранилася внутрі і на зовні. Причина самовбійства незнана.

ОБЖАЛОВУЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ ЗА ПОЛІТИЧНУ ІНТРИҐУ З ЯПАНСЬКОЮ ПОМІЧЧЮ.

ВАШІНҐТОН, 19. січня. Делеґація на вашінґтонську конференцію від так званого приамурського уряду у Владивостоці видала нині заяву, що сей уряд переловив телеґрафічні депеші, котрі малиби посвідчити, що большевицькі аґенти робили минувшого жовтня зусилля повалити сей уряд при японській помочі. Іменем большевиків такі зусилля робив комуністичний аґент і провідник на Далекому Сході, Цайтлін. Японський уряд мав зобовязатися достарчити большевикам 60,000 японських єнів на боротьбу проти уряду. Змова не вдалася, бо приамурський уряд переловив телеґрами та листи большевицьких аґентів, а самий Цайтлін погиб незадовго опісля наслідком замаху.

Ревеляції приамурських делеґатів викликали у Вашінґтоні велику сензацію. Досі лише большевики обжалували другі партії за змови з Японцями.

СУПРУЖНИЙ ПРИМУС У ФРАНЦІЇ.

Французький сенат виготовлює закон про супружий примус. Кождий державний урядник мусить бути до 25 року життя жонатий. Нежонаті мусять служити при війську два рази стільки, як жонаті. Жонаті урядники отримають підмоги і швидкий аванс.

ЯПОНСЬКИЙ ЛЯНДРІ В ЖІНОЧІЙ ШКУРІ.

Рекорд в убійстві мужів серед японських ґейш здобула дама з богатої родини Канакі. Закидують їй, що отруїла 18 мужів. Затягала своїх охотників до женячки до чайної і давала їм пити напої з отруєю. Отруїла також і свою сестру, бо залюбилася в її чоловіці.

ЧЕСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ЛЬВОВІ.

Консулят чеськословацької республіки міститься при ул. 3. Мая, 2. Урядованнє консуляту зачнеться 1. січня, 1922. В обсяг його діяльности входить полагоджуванне пашпортових справ для мешканців Східної Галичини. Справи Західної Галичини полагоджує чеський консулять в Кракові, ул. Голембя 18.

РОЗСТРІЛ УКРАЇНЦІВ.

ХАРКІВ, 28.12 (А. В.) Харковські „Вісти" повідомляють з Житомира, що там розкрито „петлюрівську" орґанізацію, яка була в звязку з відділами Тютюника. Розстріляно 12 осіб, в тому числі 2 жінки.

У ФРАНЦІЇ НЕ МАЮТЬ ВЕЛИКИХ НАДІЙ НА ПОЛІТИКУ НОВОГО ПРЕМІЄРА ПУАНКАРЕ

ПАРИЖ, 20. січня. — Сьогодня оголошено тут урядово, що французьке правительство зачне наново переговори у справі пропонованого англійсько-французького договору.

Сі переговори мають вестися через допльоматичні представництва обох держав. Отже се означає поворот до старої допльоматії.

Вчерашня промова нового премієра Пуанкаре не викликала вдоволення серед французької публичної опінії. Навпаки, видно радше розчарованнє. Французька публика не має великих надій на політику нового премієра.

Найповажнійші париські дневники пишуть, що Пуанкаре змінив тон промови на острійший від Бріяна, але політики на ділі не змінив.

Один з проводирів посольських груп в парляменті сказав, що Пуанкаре хоче полагоджувати без рукавиць се, що Бріян полагоджував в делікатний спосіб.

Таке є і переконаннє публики, а головно політичних кругів Парижа.

Одним з важних питань, які тепер тут обговорюються з приводу бесіди премієра Пуанкаре, є, як аліянти поставляться до Німеччини у справі военного відшкодовання. Французи були-б за тим, щоби віддати Німеччину в руки ресівера, але не знати ще, що на се скажуть другі аліянтські держави.

Один редактор, Ґустав Тері, глузує собі з „нової" політики нового французького премієра. Він пише, що Пуанкаре у своїй промові так сказав:

„Версайський мировий договір є безвартний і без усякого значіння. З нього не може бути жадного хісна. Отже ми домагаємось, щоб його строго і вповні виконано, і ми підемо на війну, якщо буде треба, щоб його запевнити. Се наша ціла політика".

Неполітична, бизнесова французька преса також не вірить в успіхи політики Раймонда Пуанкаре.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА НЕ ВІРИТЬ В УСПІХИ НОВОГО ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕМІЄРА ПУАНКАРЕ.

ЛОНДОН, 20. січня. — Анґлійська преса пише з приводу першої промови французького премієра Раймонда Пуанкаре, щи на нього не було надій і в сьому власне не було заводу. Загалом анґлійська преса не вірить в успіхи премієра Пуанкаре.

НІМЦІ ГЛУЗУЮТЬ СОБІ З НОВОГО ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

БЕРЛІН, 20. січня. — Німецька преса привитала першу промову нового французького премієра Раймонда Пуанкаре з глумом і кпинами.

Німецькі часописи вважають, що він хотів підлеститись французькій публиці різким тоном проти Німеччини і тому подзвонював шаблею, але в дійсности він нічого нового не сказав, що вже чули Німці з Франції, або чого відтам сподівались.

Деякі часописі анзивають премієра Пуанкаре чоловіком хорим умово на шовінізм, по якім нічого більше крім хорих прояв ума не можна сподіватись.

КАЖУТЬ, ЩО КЕМАЛ ПАША УБИТИЙ.

ЛОНДОН, 14. січня. — Сюди наспіли вісти з Царгорода (Константинополя), столиці Туреччини, що провідника турецьки хповстанців-націоналістів в Малій Азії, Кемала Мустафу пашу убили заговірники.

АЛІЯНТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ЗИТУ.

ПАРИЖ, 20. січня. — Аліянтська конференція амбасадорів вислала осторогу на адресу Зити, жінки бувшого австрійського цісаря Кароля, що коли вона або її чоловік ще раз будуть пробувати дістатись на який престол, то їх пішлють ще дальше від світа на засланнє.

Зита тепер є коло дітий у Швайцарії, але їй аліянти позволили оставати там не довше як до 29. с. м. Потім мусить вернутися з дітьми на засланнє до міста на острові Мадейрі коло Портуґалії.

ПАПА РИМСЬКИЙ ПОМЕР.

РИМ, столиця Італії, 21. січня. — Здоровле папи римського Вендикта XV. щораз то погіршається. Він паде на силах і тратить притомність ума.

Лікарі кажуть, що нема вже надії на його подужаннє та, що смерть може наступити кождої хвилі.

РИМ, столиця Італії, 21. січня. — Папа римський Венедикт XV. помер нині о годині 10.45 передполуднем. Хорував 5 днів ізза простуди.

КАЖУТЬ, ЩО ПАПСЬКИЙ СЕКРЕТАР ҐАСПАРРІ МОЖЕ СТАТИ ПАПОЮ.

РИМ, столиця Італії, 20. січня. — З приводу небезпеки смерти папи римського Венедикта XV. говорять вже про кандидатів на нового папу. Яко одного з найвизначнійших кандидатів висувають папського секретаря кардинала Ґаспаррі,

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приниматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.
Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреса платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СПРАВА ПРОТЕСТІВ ДО АЛІЯНТСЬКОЇ НАЙВИСШОЇ РАДИ.

Як звісно, аліянтська НАЙВИСША РАДА, яка зачала була радити в Кан, у Франції, ВІДЛОЖЕНА НА НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

Міжтим, за 6 тижнів має зачатись міжнародня економічна конференция в Генуї, в Італії, яка може потягнутись довший час. Длятого аліянтська Найвисша Рада може не скоро зійдеться на слідуючу конференцию.

Українці американські і канадійські вислали були на конференцию в Кан кількадесять каблеграм з протестами проти продовжування польскої окупациї і розбоїв у Східній Галичині, які безперечно мають своє значіннє, бо, як доносять нам з Париа, аліянти готовились остаточно вирішити справу української Галичини і просили правительство Петрушевича представити сю справу з правного і практичного боку. Длятого добре було, що американські і канадійські Українці своїм голосом підперли правительство Петрушевича перед аліянтами. (Сі телеграми, які нам прислано, ми помістимо у „Свободі").

Пора на дальші протести до аліянтської Найвисшої Ради може ще прийти в недовгому часі, отже тоді сі громади, які тепер не протестували, а також і ті, що вже протестували, матимуть знова нагоду піднести свій голос в обороні рідної землі.

ПЕРЕД МІЖНАРОДНЬОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ В ГЕНУЇ.

Генуенська конференция, яку скликали аліянти на 8. марта, 1922, може мати дуже велике значіннє для Европи, а навіть для усього світа.

У світі тепер є розлад, занепад і застій з економічних причин, бо маси зубожіли, а тільки НАЖИВНИКИ збогатіли, а промисл не може істнувати і розвиватись тільки для самих наживників, — а кромі того ізза поділу Европи на ПОБІДНИКІВ І ПОБІДЖЕНИХ.

Такий стан до нічого мудрого не може довести, хиба до дальшого безладу і руїни.

Знає се найліпше практична бизнесова Англія і хотіла би світ ратувати перед руїною, бо з банкротами і їй нема бизнесу. І тому перша дала гадку до міжнародньої економічної конференциї, на якій мали-б бути заступлені майже всі держави світа.

Згодилась на се навіть Франція, яка найбільше винна за теперішній бездольний стан Европи. Бо Франція се найперший край военних наживників і вона дала почин до поділу Европи на побідників і побіджених. Сама веде провід між побідниками і на тому становищі хоче удержатись як найдовше. На руку се передівсім французьким наживникам, бо їх военна нажива є незаймана і забезпечена, поки побіджені держави, а не вони (наживники) платять недобори Франції. Для удержання такого стану треба великої французької армії, фльоти, блоферської французької преси, шовінізму і... премієра Пуанкаре.

Франція згодилась на ту конференцию, але її боїться. І то дуже боїться.

Кричав проти неї Бріян, але Пуанкаре то вже голосить голосом розпуки.

Бо генуенська конференция то не версайська, де Клемансо казав Німцям підписати і забратись. Тут Німеччина мати-ме рівне право з Францією, а кромі того будуть і другі держави. Що там порадить Пуанкаре, хотяйби за ним стояв з револьвером і маршал Фош?

Якби впав тягар на наживників світа, то і на французських впаде; а як економічні тягарі розложать рівно на всіх то Німеччині облекшать, а Францію тимсамим обтяжать, бо годі їй буде всі свої тягарі зложити на Німеччину. Французький нарід обтяв би военні видатки і мав би на се раду, але куди до сього французьким наживникам і патріотам, котрі без шаблі нічого не варті?

Тут Франція (французькі наживники) буде мотикатись проти сеї конференциї і вкінці щось мусить програти, чи то, усунувшись від конференциї, чи то таки на самій конференциї.

Але могли би виграти, бодай трохи, маси всіх держав. Привернення економічної рівноваги в Европі побудило би промисл, а се піднесло би трохи заможність мас і розвиток економічного життя поступав би вперед і настали-б знова ліпші часи. Ліпші часи для всіх мас всіх народів.

Безперечно, що не лише одна Франція винна за теперішню анархію і руїну в Европі. Винна теж і ВИХОВАНИЦЯ ФРАНЦИЇ — ПОЛЬЩА, А ТАКОЖ І СПЕЦІЯЛІСТИ ВІД РУЇНОВАННЯ — БОЛЬШЕВИКИ.

Отже міжнародня конференция в Генуї мусить занятись також і тими двома язвами.

В програмі сеї конференциї є також справа ПРИВЕРНЕННЯ МИРА В ЕВРОПІ НА ТРИВКИ ОСНОВІ.

Без мира нема здорового економічного життя. А кромі Франциї МИР В ЕВРОПІ УБИВАЄ ЩОДЕННО ПОЛЬЩА І ЇЇ СХІДНІ СОЮЗНИКИ — МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ. Отже теж дуже важним ділом є вирішити: ЯК ЗАКІНЧИТИ ВІЙНУ ПОЛЬЩІ І МОСКОВСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ НА НАПАДЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ, БІЛОРУСЬКИХ, ЛИТОВСЬКИХ, КАВКАСЬКИХ І СИБІРСЬКИХ ЗЕМЛЯХ?

Є один спосіб простий і легкий: усунути наїзників.

Нападені народи повинні узяти всі сил на конференциї в Генуї, щоби її переконати про се і спонукати до діла.

СКАСОВАННЄ ПОБІДНИКІВ І ПОБІДЖЕНИХ ТА УСУНЕННЄ НАЇЗНИКІВ — се найважнійше діло, яке може уздоровити міжнародні політичні й економічні відносини в Европі.

ПРО СПРАВУ ДИКТАТУРИ НА УКРАЇНІ.

ДО ДИСКУСІЇ НА ТЕМУ ПОТРЕБИ ДИКТАТОРСЬКОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНІ.

(Надіслана стаття).

—o—

Розвал Української Народньої Республики довершився на наших очах. Сю трагедію спричинили не так зовнішні вороги як внутрішні чвари. Партійні групи добиваючись проводу, ослабили єдність народу і через це спричинили розпад нової держави.

Колиб знова тепер, яким чудом, дали нам дозвіл на будову независимої України, то партійні усобиці не дали би змоги закріпити і докінчити державної будівлі.

Ця язва, що не дає нам сцілитись у один фронт; що витворює сотки амбітних груп, з яких кожда має свій власний плян „добра України"; ті партійні монополь „виключного патріотизму"; тота розбіжність в роботі і взаїмна нетерпимість; цей брак карности в українській суспільности, — заставили мене написати відповідь Д-ру М. Лозинському, який вже занадто оптимістично дивиться на будучину України.

У своїх замітках я ужив вислову, що на мій погляд на Україні треба диктатора-гетьмана, щоби добути волю. Я зазначив виразно, що вважаю таку диктатуру яко етап до републиканських вольностий.

Ми бачимо в історії чимало примірів, що у такий спосіб нарід добував свободу.

Оттак Оливер Кромвел захопив керму Англії у свої руки і держав самовладу яко лордпротектор до самої смерти, не оглядаючись на це, що допче републиканські постанови. Він приказав своїм жовнірам викинути усіх послів з англійського парляменту, а сам став правити Великою Британією як автократ. У своїх кроях втопив межиусобиці, у построю держав увесь народ як диктатор.

А однак імя Кромвела записане як великого борця за свободу!

Гарібалді і його Жуави були по думкам републиканці, а однак пристали на це, що Віктор Емануїл зістав проголошений королем злученої Італії.

Наполеон став деспотом, а однак він виратував своїм генієм спадщину великої революциї. Якби не він, републиканські думки не поширились би так скоро по усьому світу.

У Росії бачимо тепер, як Ленін і гурток комуністів захопили владу у свої руки.

Що спонукало російський народ до приняття тої диктатури? Ніщо інше, а тільки охота закріпити волю.

Російський народ бачив, що реакціонери прутъ зі всіх боків, щоби привернути назад царське лихоліттє. Тому він передав керму в руки тим, що обіцялись винищити до тла племя тюремщиків. І треба це признати Ленінови, що він сповнив обітницю; що вигубив царських опричників майже до ноги.

Російська република з мягким Керенським, яко президентом, довела би була скоро до повороту царщини. Зелізна рука Леніна спосочена кровю чимало добрих людий, але вона з корінем виполола царський прій з російської землі.

Для нас Ленін таксамо страшний як Робеспєр і Мара з французької революциї. А однак вони всі так потрібні людству як лікар-оператор, що разом із затроєним вирізує і кусні здорового тіла.

Вони всі люди перехідні. Вони вичищують і приготовлюють грунт. По них, скорше чи пізніще, приходять будувничі, які тривко складають будівлю.

Колиб ми, на Україні, мали були чоловіка з такою сильною волею як Ленін, ми не втратили-б були своєї держави.

На жаль, наші досішні керманичі були самі мягкосердні люди.

Грушевський був добряга, котрому здавалося, що він ідилічь-пасічник, а український нарід то діточки, котрим треба роздати по кришці меду.

У закріпленій державі, у спокійний час, він міг би бути ідеальним президентом. Але, у бурливу пору, у нього не було ні сили ні волі, щоби взяти керму.

„Прийшов Скоропадський та скоро провалився, дарма, що гетьманом звався. Він показався не лихим адміністратором; оставив повний скарб, богато шкіл, які-такі порядки. А впав через тесаме, що і його попередник. І у нього слаба, мягка вдача.

Скоропадський зжахнувся розстріляти Петлюру, якого у вязниці держав. Він не мав відваги „проливати братню кров" ізза державної рації.

І Скоропадський був би нешіршим президентом у спокійній українській републиці. У переломовій хвилі він не зумів стати правдивим гетьманом-диктатором.

Революція винесла наверх нову личність на голову української републики. Семен Петлюра прийшов до влади. І як досі була за ним бодай тінь державности, обовязком кождого Українця було бути йому лояльним. Коли прийшла до нас вістка про непорозуміння поміж Галичанами і Петлюрою, ми, на еміграції, мало не подуріли від душевного болю. Бо у нас ідея соборности України жива і по нинішний день. Як ми тепер складаємо позичку галицькому правительству, то тільки в надії, що свобідна Галичина стане Піємонтом для усьої України.

Особа Петлюри, винесена „волею народу" на саме чоло, мала усю змогу перевести виразну роботу до самого кінця. Провалилась накинена Німцями гетьманщина, — воскресла свобідна република.

Але у Петлюри не було хисту до організациї. Намісць вишукати людий способних до роботи; намісць того, щоб зужити Галичан яко знаменитий чинник творчий, він обложився своїми приятелями, що уміли підлещуватись і розкопувати щораз глибшу яму поміж нежитими зі собою частинами народу.

Петлюра безперечно і Українець і републиканець — добрий. За Петлюрою певно стояла більшість народу. Однак його нездібність на керманича проявилась уже давно в цілій повноті. А й досі нарід не мав змоги усунути його формально від влади. Він є головою уряду без держави, а Українці людьми без вітчини.

• • •

Україні треба вожда. Потреба народнього войовника, як був Вашингтон.

Нам треба українського Мольтке і Бісмарка у одній особі. Колиж такого генія між нами нема, то треба організациї з українським Леніном у главі. Потреба кількадесять тисяч готових на все „фанатиків, яких релігією буде створенне української держави.

Зародок тих державників вже є на Великій Україні в рядах повстанців.

Нелобитки Галицької Армії це другі рекрути до тої роботи.

На нашій еміграції цю справу повинні взяти в руки Січовики.

Заки буде република і президент, мусить бути вперед боєва організація із сильною владою на чолі. Ся диктатура боєвої організациї мусить тривати поти, поки не закріпиться українська державність.

Мені байдуже, як буде зватися той, хто визволить Україну і створить нашу державу. Але на це, щоби того добра добути, він мусить мати диктаторську владу.

Тому, що в минувшині, підчас творення української держави, така сила була за гетьманом, длятого я міркую, що український нарід і тепер передасть сю назву свому освободителеви.

А на це, що Др. М. Лозинський гидиться прозвою „гетьман", буцім тому, що воно прийшло з Польщі, я відповім коротко оттак: Богдан Хмельницький, Дорошенко і другі добрі сини України звали себе залюбки і гордо гетьманами України. Як це було добре для них, то воно є добре і для всіх, що шанують їх память велику.

Будучність покаже, яким ходом дійде Україна до свободи. Ту будучність створять люди, що, з оружем в руках борються або будуть боротись за рідний край.

Тільки вони будуть мати право сказати, якого ладу схотять на Україні.

Не можуть мати рішаючого голосу ті, що, підчас бою, сидять спокійно по закутках та запічках.

• • •

Шановний кореспондент, Др. М. Лозинський має патентовий лік на усі українські злидні. Ця медицина — то република. Щоби нас, незрячих, навчити, він держить виклад про ріжні републиканські форми. Але, на жаль, позабув відкрити другу сторону медалі.

Оттак не згадав нічого за старинну римську републику, у котрій панове патриції рядили, а робучий народ, плебеї, мали свободу гинути з голоду. У тій старинній републиці — годувались живим тілом невольників — рибки у ставку.

Стара грішниця Польща звалась також републикою. Там для панів була така воля, що деодин магнат виліплював свою кімнату судовими засудами — для наруги над законом свого краю. А на чолі теперішньої польської републики стоїть ще й до того соціялістичний уряд з президентом Пілсудським. Правда, які гарні порядки у сій републиці!?

Ми тут, в Америці, маємо під самим боком „преславну" републику Мексико. Там така свобода, що кождого року одна або дві революциї. Усе переміняють уряд і шукають ліпшого. А мексиканський хліборобь як був безправним рабом у богачів так і досі є. Голодний, обдертий і босий, ллє свою кров за переміну одного ярма на друге.

І бідний пеон споминає все, зітхаючи, кровавого Діяса, що топив у крови всякі революциї і насилою казав вибирати себе президентом мексиканської републики через 33 роки. Тоді бодай мав хлібороб спокій від бандитизму і кусень хліба для себе та рідні.

Хто не знає того страхіття, яке панувало в Італії у формі ріжних републик? Потайні суди, тортури, скритовбийства, страшна неволя робучого народу — а усе в імя републики!

Коли один чоловік захопить власть і стане тираном для народу, його легко збутись через убийство. Але системи не убеш. Ріжними хитрими постановами, законами, можна так скувати людий, що треба великих жертв і предовгого часу, щоби її окови розбити.

У боротьбі проти тиранства кождий борець чує за собою моральне право боротися з лихом. Але коли у републиці хто хотів би боротись хотяйби проти найгіршого права, він переступник, він ворог народа.

Невироблений, мало свідомий народ, легко опутати й обдурити — всілякими голосними кличами. Молодий народ це нажива для всіляких політичних авантурників. Щоб його захоронити від тої ошуки, треба віддати провід, бодай на час перестрою, у досвідні і довірені руки.

Ті руки і ті добрі голови найдуться у рядах боєвої організациї. Бо хто не шкодує свого життя на послугу вітчині, той не ошукає ані не піддурить при відбудові рідного краю.

Поміж тисячами ідейних людий найдеться і потрібний розум. На всякий спосіб вони достережуть, щоби робота не велась лукаво для користи амбітних одиниць, які злітаються як круки, аби скористати з кровавої преснот борців.

Будуть похибки, будуть блуди, але ідейність мусить принести добро.

Україна добуде волю через ідейність тих тисячів, які створять кріпку боєву організацию!

Н. С.

204 ГРОМАДИ.

В нинішньому виданню „Свободи" наші читачі побачать вже десятий виказ громад, котрі зложили готівкою записи на галицьку українську позичку.

А в сьому виказі наші читачі побачать, що вже є 204 громади, що зложили записи на позичку.

Загальна дотеперішня сума позички буде виносити яких $70,000. Ще яку третину треба дозбирати, аби був повний успіх. І ми віримо, що свідомі українські громади вже свою довершать зачате діло. Ті громади, котрі вже досить дали, дададуть ще, аби була побіда українська, а ті, що не дали або мало дали, поспішать тепер, щоби дорівнятися з другими, щоби впору сповнили свій громадський обовязок.

Приклад добрий може дати тим громадам, котрі досі занедбали свій обовязок, клівлендська громада. Здавалось, що вона забула про рідний край і що український загал про неї забув. Аж ось в нинішньому виказі читаємо, що вона скочила на четверте місце, відразу зі сумою 2,895 долярів.

Другу таку несподіванку зробила недавно громада бофаловська, котра також несподівано явилась між горішніми громадами зі сумою около півтора тисячі долярів.

Отаких милих несподіванок коби як найбільше! Про них мило дізнатись не тільки самим тим громадам, котрі добуваються на верх із забуття, але й цілому українському загалови в Америці і в Европі.

Успіх української позички в Злучених Державах се не тільки фінансовий успіх, але також успіх політичний.

Поляки, котрі розбоєм напали на наш вільний край, голосили, разом зі своїми прислужниками як Яцків, Твердохліб, Демянчук і інші, що за українським народним правительством Галичини ніхто серед українського народу не стоїть кромі кількох кликунів та авантурників, а нібито загал вдоволений з окупациї Пілсудського і хоче під Польщу належати.

Аж тут факти, діла перечать сю польську і хрунівську брехню.

В Америці, у вільному краю, де Пілсудський і його паршиві „воєводи" не можуть післати своїх ріжкатих поліцаїв і жандармів, — **204 українські громади і словом і ділом заявили ся за Петрушевичем і його змаганнєм до повного увільнення Галицької України!**

Се показує, який настрій серед галицьких Українців, та що такийсамий настрій виявився би і в Галичині, якби її нарід мав тільки змогу його виявити.

Нехайже акція за позичкою не присипає, а скоро поступає вперед, до повної української побіди!

Число громад може ще збільшитись, та небогато. Але нехай суми їх записів збільшаться як найскорше! Нехай не світять більші українські громади пятками або десятками долярів, бо занедбане громадське обовязку може представляти там, де йому треба, яко недовіре до української визвольної боротьби. А на се самі ті громади не повинні позволити.

Ті 204 громади, котрі вже приєднались до спільного діла одної великої української громади в Америці, тепер повинні ужити пильних заходів, **аби бодай 15-тий виказ вже доверши цілу 100-тисячну суму Позички Національної Оборони.**

Тоді вони скажуть собі, свому рідному краєви і ворогам, **що українські громади в Америці вміють доконати діла, які зачнуть.**

А се буде великий успіх, який приведе до дальших успіхів в українській боротьбі.

СУД В ОБОРОНІ ПІКЕТОВАННЯ.

Суддя найвисшого нюйорського суду Вагнер видав замітне оречення в справі пікетовання в час страйку. Суд розбирав позов одної вишиваної компанії, котрої робітники і робітниці страйкують уже чотири місяці. Позовники обжаловували робітників, що вони допускалися ріжних насильств проти страйколомів, і домагалися від суду видання судової заборони пікетовання коло фабрики позовників.

Суд приняв за правду, що страйкарі та пікети коло фабрики поповняли ріжні законом не дозволені вчинки, щоби намовити або примусити страйколомів покинути роботу, але рівночасно відмовився видати бажану судову заборону на тій основі, що вчинків допускалися поодинокі люди, а заборона має бути видана проти юнії. На думку судді, хоч юністи належуть до організациї, вона не може відповідати за їх вчинки так довго, доки не буде доказано, що юнія підмовляла або одобрювала вживанне насильних средств. На се не вистарчає доказати, що урядники юнії се зробили, бо урядники юнії можуть деколи зробити щось такого, на що вони не мають від юнії повновласти робити. В таких случаях підприємці можуть хоронитися перед насильними вчинками над страколомами, закликаючи поліцію на поміч. Судової заборони проти юнії вони дістати не можуть.

В справі самого права пікетовання суддя говорив так:

„Право пікетовання (в час страйку) опирається на засадах конституциї. Хоч послідними часами видано кілька судових оречень, немовби обмежуючих се право, мимо сього конституційні гарантії ще далі мають обовязуючу силу закона, і їх треба шанувати і піддержувати. Се зовсім рівнодушна справа, чи коло фабрики стоїть одна чи більше пикет. Від числа не може залежати, чи якась річ є законна чи беззаконна. Свобода слова та свобода ділання належиться не лише одиниці, але й більше одиницям, злученим для законної цілі. Як більше осіб рівночасно хоче виконувати своє право, то через се само ще їх вчинок не стає беззаконним або злим. Очивидно, як робітники, до котрих підходить пикета, не хочуть її слухати, то їх треба лишити в спокою, бо кожда людина має загарантоване конституцією право відмовлятися входити в розмову з другими людьми, навіть хочби ті підходили до неї з добрими і розумними аргументами, представляючими як слід її інтерес."

ПОЗІР, УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

Місія Українського Правительства Галичини просить всі українські громади в Злучених Державах, щоби гроший, зібраних на Позичку Національної Оборони Української Правительства Галичини не передержували у себе, але сейчас відсилали до місії у Вашингтоні.

Місія мусить відсилати всі гроші до Правительства в долярах, аби при виміні не понесено страти, а така пересилка потребує часу і тому гроші мусять бути впору у Вашингтоні. Кромі того передержування зібраних гроший на записи здержує також канцелярійну полагоду й оголошування записів тих осіб, що зложили свої гроші на бонди.

Вашингтон, Д. К., 28. грудня, 1921. —4

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ГАЛИЧИНИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

За фінансово-Торговельний Відділ:

Др. Лука Мишуга.

ДОПИСІ

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Відозва до всіх Українців, Українок, Товариств, Братств і всего загалу на вільній земли Вашінґтона.

Браття і Сестри! Ратуймо Січових Стрільців у Чехо-Словаччині!

Хто є ті Січові Стрільці? Се ті борці, котрі 1918 і 1919 р. кров свою проливали за волю Галицької України. Се ті герої, котрі голі і босі захищали рідну Галицьку Україну перед ляцькою ордою. Се ті мученики, котрі своїми кістками застелили цілу Галицьку і Велику Україну.

Хоч ляцька сила була велика, бо мала визначну поміч від антанти; хоч ворогів було втроє більше, то Січові Стрільці їх не злякались. В імя справедливости, в імя самовизначення народів, Січові Стрільці йшли з вірою і надією за слушне право побіди. Пійшли у лютий бій за свою рідну землицю, яка є записана нам кровою наших предків. Пійшли слідами славних наших предків, котрі не жахались ані ляцьких шибениць ані палів і віддавали своє життє за любу і дорогу Маму Україну.

І коли ми тут, на земли Вашінґтона, в 1918 і 1919 р. провадили спокійне, тихе життє, то на нашій любій Вітчині шаліла страшна війна.

З одного боку стояла злодійська імперіялістична, мов дика орда колишніх Татар або Половців, держава, що зветься Польщею, яка в брутальний спосіб потрафила нас обрехати перед світом, закидаючи нам большевизм та бандитизм і при допомозі Франції й Америки рушила з огнім і мечем на Галицьку Україну. З другого боку була армія Січових Стрільців Галицької України. Якоправні властники сеї землі стали до бою бідні селяни, котрим глибоко вгризлись австрійсько-польські кайдани, а побіч них станули священики, учителі і ціла українська інтелігенція. Всі вони боролися до загину з наїзниками Ляхами.

Розпочався лютий бій! Богато нашого найкрасшого цвіту упало; многі положили свої буйні голови за рідну землицю, Маму Україну. Однак переважаючій силі Ляхо-Французів вони не могли опертись і мусіли з болем серця уступити зі своєї рідної землі.

Я богато не буду розводитися над сими подіями, бо вони кождому з нас відомі, а приступлю до положення тих наших борців, котрі за волю свого народу віддали все, що найдорозше, бо своє майно, здоровлю і життє. Тепер вони опинились на чужій земли, між чужими людьми, в Чехо-Словаччині, віддалені від своїх батьків, від своїх дітий, від своїх нив, від своєї пересяклої їх кровю землиці. Пійшли вони в ті чужі сторони, уступаючи перед дикунами 20-го століття, з вірою і надією, що ще прийде для них та хвиля, коли вони пійдуть в останний бій за любу Батьківщину.

Чехи зразу приняли їх, обіцяючи їм свою поміч у їх слушних домаганнях. Здавалося, що там, в Чехо-Словацькій Републиці, вони зможуть вільно повести свою діяльність і вижидати хвилі, коли знову Вітчина покличе їх до боротьби з Ляхами наїзниками. Здавалося, що так буде, що Чехи до кінця будуть такі жичливі, як з початку. Але не так сталося, як думалося!

Ляцька орда, заграбавши в брутальний, злодійський спосіб Галицьку Україну, приступила до своєї „славної" культури. Огнем і мечем Ляхи винищують українське населенне! Зачалися страшні морди! Здавалося, що вже куль не стане на вистрілянне невинного українського населення. Здавалося, що вже дерева не стане на шибениці для Українців. Мордували, розстрілювали, вішали — за се, що Українці посміли боронити свого права, що не хотіли дати добровільно положити на себе ганебного ляцького ярма.

Ті криваві морди й арештовання тривають до нині. Майже всю нашу інтелігенцію Ляхи поарештували, що аж тюрем не стає. Упоравшися з винищуваннем української інтелігенції, селян і жінок у нашім pіднім краю, ляцькі опришки приступили до дальшого свого підлого діла. Їм стала колька в боці, що в обороні того народу, який вони закули, знаходяться местники, Січові Стрільці у Чехо-Словаччині. Тому зі своїм Скірмунтом розпочали акцію, щоб ту українську армію зліквідувати, повішати і розстріляти, щоб і сліду по ній не стало. Сей злодійський плян перевели Ляхи у своїм договорі з Чехо-Словаччиною. На підставі того договору Чехи обмежили дотеперішні права наших Січових Стрільців і примістили їх в дуже поганих бараках, а то і заохочували їх вертатись під ляцьке ярмо. Однак наші герої відповіли на се грімким протестом: „Не пора Ляхови служить!" Вони оцінили волю Галицької України дорозше чим свої терпіння. Вони заявили, що хоч би їм прийшлося всім згинути, то не пійдуть під ляцьке ярмо, а противно: стануть до кровавої розправи з відвічним ворогом Ляхом.

І зачалося тепер для Січових Стрільців невиносиме життє. На люту зиму Чехи примістили їх у дрантиві бараки, де вони в голоді і холоді нидіють. З 50 сотиків денної платні навіть на почтову марку не стане, а не то на прожиток.

І коли ми будемо байдужно на сей їх стогін і нужду придивлятись та нічого не робити, то їм грозить загибіль. З ними прийде загибіль і Вільній Галицькій Україні, бо ті Січові Стрільці то є наша зелізна армія, котра в кождій хвилі готова пійти у бій на життє і смерть з вірою у побіду. Та хвиля приходить і вони чекають слушного часу. Але ми до того часу не повинні дати їм бідувати. Ґріхом великим булоб, як би ми допустили до того, щоби вмирали з голоду і холоду ті, котрі своє життє за нас жертвували!

Коли наші сусіди заняли вороже становище проти наших героїв, то ми не повинні ласки пасти ворогам за кусок хліба, що вони дадуть Січовим Стрільцям, аби не згинули. Ми повинні і мусимо спішити їм з помочию матеріяльною. Се наша повинність, сего вимагає від нас народна честь і любов до своїх борців, котрі боролися за вільність їх і нашу.

Мене зворушила стаття в „Свободі" (ч. 8, з 12. січня б. р.) п. з. „Що далі буде", з кругів української інтернованої армії в Чехії. Там є представлене критичне положенне наших Січових Стрільців.

Не буду довго розводитись задля браку місця в нашій найціннійшій часописи „Свобода", але кличу до всего українського загалу в Америці: Поможім нашим героям! Вони заслужили на нашу поміч. Вони заслужили на те, щоб ті дни, які відділюють їх від хвилі, коли знову рушать з оружем на лютого Ляха, могли провести без голоду і холоду.

Громада по нитці, а бідному сорочка.

Коли Ви купуєте українські Бонди Свободи, то честь Вам за се, але попри бонди не забудьте про тих бідних, наших героїв. Складайте жертву для них і то **зараз!**

Коли сю допись пишу, то знаю, що і вони в Чехії удуть й читати та вступить у них промінь надії на ратунок. Тому кличу до Вас: Закладайте комітети і збирайте жертви! Даймо кождий хоч по долярови. Ся сума не значить у нас нічого, а коли нас хоч половина Українців зложить по долярови, то ми можемо вислати їм значну поміч.

Наші Січові Стрільці заслужили собі на те, що вони в теперішну хвилю можуть мешкати в добрих помешканнях і мати їсти подостатком та утримувати свої організації, школи, університет і все, що для них потрібне. Наші жертви принесуть їм велику поміч і осолодять їм ті гіркі хвилі. Вони наберуть більшої відваги до боротьби і за наші центи відплатяться нам своєю кровю.

Отсим повідомляю, що до такої збірки я зробив уже почин в Манчестер, Н. Г. Дня 20. грудня 1921 р., при нагоді протестаційного віча і продажі українських бондів, порушив я справу помочи Січовим Стрільцям. Люди, зрозумівши прикре положенне наших героїв, приступили до складання жертв. Спис жертводавців засилаю до „Свободи" окремо. (Сей спис був уже поміщений в 15. числі „Свободи", з 20. січня б. р.) Сими жертвами занявсь Український Народний Комітет в Манчестер, Н. Г. Прошу щиро цілий наш загал: Основуйте комітети для збирання жертв для наших Січових Стрільців! Збирайте жертви і засилайте їх впрост на руки команди Січових Стрільців, або висилайте до нас, до нашого Комітету, а ми спис жертводавців оголосимо в часописях, гроші перешлемо на місце призначення, а відтак оголосимо посьвідки відбору.

В Укр. Нар. Комітеті в Манчестер є урядниками отсі люди: о. Иосиф Ганяк, предс.; Михайло Томіцький, касієр; Лесьо Сисин, секр.; Василь Петрів, контрольор. Сей комітет занимається всіми політичними справами, як бондами Галицької України, протестами, вічами і т. п. Тому, хто хотів би вислати до нас жертви для Січових Стрільців, то най присилає їх на адресу касієра: **Michael Tomicky, 36 Concord St., Manchester, N. H.,** і рівночасно звіти до секретаря на адресу: **Lesio Sysyn, 30 Amory St., Manchester, N. H.**

Добре би було, щоби такий комітет оснувався в Ню Йорку або в Джерзи Сіти, то і ми передали би там свої жертви з Манчестер, аби в короткім часі можна було більшу суму вислати.

Не відкладайте сеї справи, а спішіть з помочию Українським Січовим Стрільцям. За прислану жертву для У. С. С. ми в їх імени згори щиро дякуємо.

ЗА УКР. НАР. КОМІТЕТ В МАНЧЕСТЕР.

Лесьо Сисин, секр.

Другі українські часописи прошу о передрук.

КІЛЬКО ПООДИНОКІ ГРОМАДИ ЗЛОЖИЛИ ДОСІ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

(Десятий виказ).

До дня 19. січня 1922 р., зложили українські громади в Америці на Позичку Національної Оборони слідуючі суми:

1.	Chicago, Ill.	$8,280
2.	Philadelphia, Pa.	4,798
3.	Jersey City, N. J.	3,251
4.	Cleveland, O.	2,895
5.	Woonsocket, R. I.	2,845
6.	Newark, N. J.	2,610
7.	New York, N. Y.	2,200
8.	Hamtramck, Mich.	1,650
9.	Brooklyn, N. Y.	1,525
10.	Scranton, Pa.	1,400
11.	Buffalo, N. Y.	1,356
12.	Elizabeth, N. J.	1,225
13.	Syracuse, N. Y.	1,225
14.	Perth Amboy, N. J.	1,165
15.	Carnegie, Pa.	1.075
16.	Rochester, N. Y.	1,065
17.	Detroit, Mich.	990
18.	Shamokin, Pa.	915
19.	Minneapolis, Minn.	870
20.	S. S. Pittsburgh, Pa.	835
21.	Passaic, N. J.	800
22.	New Haven, Conn.	775
23.	Manville, R. I.	755
24.	Wilmington, Del.	735
25.	Chester, Pa.	715
26.	Centralia, Pa.	645
27.	N. S. Pittsburgh, Pa.	630
28.	Bayonne, N. J.	565
29.	Amsterdam, N. Y.	562
30.	Little Falls, N. Y.	560
31.	St. Joseph, Mo.	550
32.	Allentown, Pa.	525
33.	Boston, Mass.	520
34.	Millville, N. J.	465
35.	McKees Rocks, Pa.	440
36.	St. Louis, Mo.	430
37.	Manchester, N. H.	425
38.	Hanover, Pa., Rhone Sta.	405
39.	Bakerton, Pa.	400
40.	Trenton, N. J.	380
41.	Cohoes, N. Y.	370
42.	Baltimore, Md.	365
43.	Avoca, Pa.	355
44.	Shenandoah, Pa.	336
45.	Addison, Conn.	320
46.	Cornell, N. Y.	300
47.	Bridgeport, Pa.	290
48.	Providence, R. I.	280
49.	Utica, N. Y.	280
50.	Stapleton, N. Y.	275
51.	Altoona, Pa.	270
52.	Rossford, Pa.	245
53	Frankford, Phila., Pa.	225
54.	Arnold, Pa.	215
55.	Holyoke, Mass.	210
56.	Wilton, N. D.	210
57.	Mattituck, N. Y.	205
58.	Mt. Carmel, Pa.	205
59.	Rome, N. Y.	205
60.	Jamaica, N. Y.	195
61.	Jeanette, Pa.	195
62.	Paterson, N. J.	195
63.	Stamford, Conn.	195
64.	Ambridge, Pa.	190
65.	West Easton, Pa.	190
66.	Yorkville, O.	190
67.	Woodhaven, N. Y.	185
68.	Desloge, Mo.	180
69.	Harra, Okla.	175
70.	Milwaukee, Wis.	175
71.	Washington, D. C.	175
72.	Wheeling, W. Va.	175
73.	Glastonbury, Conn.	165
74.	Racine, Wis.	160
75.	Curtis Bay, Md.	150
76.	Lancaster, N. Y.	150
77.	St. Paul, Minn.	150
78.	Hartford, Conn.	145
79.	Kansas City, Kans.	145
80.	Northumberland, Pa.	145
81.	Danbury, Conn.	140
82.	McAdoo, Pa.	140
83.	Bethlehem, Pa.	140
84.	East St. Louis, Mo.	135
85.	Carteret, N. J.	130
86.	Whitestone, N. Y.	125
87.	Northampton, Pa.	115
88.	Peoria, Ill.	115
89.	Nanticoke, Pa.	105
90.	Pittsfield, Mass.	105
91.	Houston, Texas	100
92.	Olean, N. Y.	100
93.	Phillipsburg, N. J.	100
94.	Ramey, Pa.	100
95.	West Park	100
97.	Braddock, Pa.	95
98.	Erie, Pa.	95
99.	St. Michael, Pa.	95
100.	Latrobe, Pa.	93
101.	Central Falls, R. I.	90
102.	Gary, Ind.	90
103.	Lawrence, Mass.	85
104.	Tams, W. Va.	85
105.	Toledo, O.	80
106.	Willimantic, Conn.	80
107.	Bridgeport, Conn.	75
108.	Canonsburg, Pa.	75
109.	Minersville, Pa.	75
110.	Portland, Oreg.	75
111.	Sanquoit, N. Y.	75
112.	Spring Valley, N. Y.	75
113.	West Pullman, Ill.	75
114.	Wilkes Barre, Pa.	75
115.	Camden, N. J.	70
116.	Granville, N. Y.	70
117.	Plainsboro, N. J.	65
118.	Vandergrift, Pa.	65
119.	Auburn, N. Y.	60
120.	Palmer, Mass.	60
121.	So. Deerfield, Mass.	55
122.	Dawson, Pa.	50
123.	Keipert, Pa.	50
124.	Majestic, Ky.	50
125.	New Castle, Pa.	50
126.	Phoenixville, Pa.	50
127.	Plainsfield, N. J.	50
128.	Port Jervis, N. Y.	50
129.	Simpson, Pa.	50
130.	Smoke Run, Pa.	50
131.	Taylorville, Ill.	50
132.	Hammond, Ind.	45
133.	Middletown, N. Y.	45
134.	Winding Gulf, W. Va.	45
135.	Middle Village, N. Y.	40
136.	Bairdford, Pa.	35
137.	Decatur, Ill.	33
138.	Turners Falls, Mass.	35
139.	Whitinsville, Mass.	35
140.	Mahanoy City, Pa.	30
141.	Slickville, Pa.	30
142.	St. Francois, Mo.	30
143.	Wellsburg, W. Va.	30
144.	Adams, Mass.	25
145.	Bentleyville, Pa.	25
146.	Fall River, Mass.	25
147.	Johnstown, Pa.	25
148.	Leisenring, Pa.	25
149.	Loomis, N. Y.	25
150.	Mahanoy Plane, Pa.	25
151.	Putnam, Conn.	25
152.	River Falls, Wis.	25
153.	Rutland, Vt.	25
154.	Unity Sta., Pa.	25
155.	Warren, R. I.	25
156.	Webster, Mass.	25
157.	Westbury, N. Y.	25
158.	West Rutland, Vt.	25
159.	Worcester, Mass.	25
160.	Bath, Pa.	20
161.	Bayside, N. Y.	20
162.	Carlisle, W. Va.	20
163.	Hazleton, Pa.	20
164.	Taylor, Pa.	20
155.	Aliquippa, Pa.	15
166.	Augusta, Ga.	15
167.	Binghamton, N. Y.	15
168.	Des Moines, Ia.	15
169.	Elmira, N. Y.	15
170.	Auburn, Wash.	10
171.	Battle Creek, Mich.	10
172.	Blue Stores, N. Y.	10
173.	Carson, Minn.	10
174.	Crabtree, Pa.	10
475.	Crompton, R. I.	10
176.	East Douglas, Mass.	10
177.	Garfield, N. J.	10
178.	Harrison, N. J.	10
179.	Ironwood, Mich.	10
180.	Leechburg, Pa.	10
181.	Long Island, N. Y.	10
182.	Lyon Falls, N. Y.	10
183.	Malvern, Pa.	10
184.	Mishawaka, Ind.	10
185.	Monessen, Pa.	10
185.	Monessen, Pa.	10
186.	Ogdenburg, N. Y.	10
187.	Oxford Furnace, N. J.	10
188.	Parkville, N. Y.	10
189.	Ramsen, N. Y.	10
190.	Rockland Lake, N. Y.	10
191.	Sayesville, R. I.	10
192.	Seymour, Conn.	10
193.	Washington Depot, Conn.	10
194.	Westerly, R. I.	10
195.	Williamstown, N. J.	10
196.	Williams Wille, N. Y.	10
197.	Cambria, Pa.	5
198.	Chalfont, Pa.	5
199.	Gorham, N. Dak.	5
200.	Hadley, Mass.	5
201.	Nemacolin, Pa.	5
202.	Olyphant, Pa.	5
203.	Ontario, Canada	5
204.	Watervliet, N. Y.	5

Не ждіть на нікого!

Не здавайтесь на нічию поміч!

Організуйте позичку у Вашій місцевости самі сейчас!

Гроші висилайте на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA, (Dept. 2)
1901 Columbia Rd., N. W.,
Washington, D. C.

ПОМОЖІТЬ БІДНИМ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ ЧОРТКІВЩИНИ!

(Відозва зі старого краю).

До Українського Народу в Америці!

Під нинішну для нашого народу так тяжку хвилю припала Управі Кружка Педагогічного Товариства в Чорткові дуже тяжка задача: удержання приватної, 8-клясової української гімназії, приватної коедукаційної семинарії для хлопців і дівчат та двох бурс, в яких знайшли повне приміщенне, крім учеників і учениць, також круглі сироти в літах від 4 до 7, котрим родичі померли підчас світової й українсько-польської війни, та народної школи.

Управа Українського Педагогічного Товариства ніяких своїх фондів не має, а з ненаціональних жерел та з засобів ненаціонального походження черпати не може, не сміє і не хоче.

Виховання молодіжи має бути оперте тільки на українськім народі, а що місцеві польські власти припинили діяльність і закрили „Український Горожанський Комітет" у Львові і на провінції, звідки йшли запомоги на сироти, бурси і школи, тож і Чортківщина, яка числить 145 сиріток, а з того 37 без батька і матери, тепер найшлася перед катастрофою, тим більше, що місцеві власти не дозволяють переводити збірки на українські інституції, а збираючих жертви без дозволу арештують і карають.

Загрожено нам, що як не постараємось о новий шкільний будинок, то замкнуть нам ґімназію, семинарію і народну школу. Чортківщина зібрала 1,000.000 мп., що відповідає 300 долярам американським, але се є замало, бо сам дім коштувати-ме понад 2.000 долярів, а дальшої збірки не можна перевести без дозволу властий.

Управа Кружка У. П. Т. переведе інтабуляцію купленого дому на тих добродіїв, котрі вложать свій капітал, та буде виплачувати річний чинш співвласникам дому за поміщенне українських шкіл.

Свобідні Горожани! Ратуйте молодіж і присилайте жертви, хочби по кілька долярів, та вступайте яко спільники до куплення шкільного будинку.

Датки просимо висилати на адресу: **Проф. М. Малицький, директор. Тов. „Народний Дім" в Чорткові, Східна Галичина.**

ЗА УПРАВУ КРУЖКА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА В ЧОРТКОВІ:

М. Малицький, голова
Осип Капустинський, секр.

(Печать).

Враз з повисшою відозвою голова У. П. Т. в Чорткові, п. проф. Малицький, прислав до нашої редакції ось-таке письмо:

Чортків, 16. грудня 1921.

Високоповажаний Пане Редактор!

Жиємо у невиносимих відносинах, тому просимо помістити нашу відозву у Вашій часописи та написати статтю із заохотою до збірок, аби бідні сироти, яких родичі погибли за свободу України, не тинялися попід плоти за прошеним хлібом, а шкільна молодіж аби не винародовлювалась у чужій школі. Збиранне жертв між місцевим населеннем заборонене, а добровільні датки не вистарчають на удержанне шкіл та бурс. Шкільний піврік 1921/22 треба буде замкнути з дефіцитом около 700.000 марок польських, що рівнається около 280 долярам амер., тому просимо заохотити у Вашій часописи до збирання жертв підчас Різдвяних Свят, на забавах і сходинах, та як найскорше пересилати на подану у відозві адресу.

Дякуємо з гори за труд і т. д.

Замісць писати в тій справі окрему статтю, ми просимо наших читачів, аби вони були ласкаві прочитати уважно наведену висше відозву і вдумалися добре в її зміст. Ніяка стаття не представить сеї справи яснійше, як представляє її сама відозва, написана тими добродіями, котрі посвятили своє життє для нашої дітворя. Горді на свою народну честь і достоїнство, вони — як говориться у відозві — „не можуть, не сміють і не хочуть" кланятися ворогови, але зате не встидаються просити о милостиню свою власну суспільність, котра дуже добре розуміє, що ціла її надія є у її власних дітях.

Ратувати загибаючу українську дітвору в Галичині є обовязком кождого свідомого Українця, але не кождий свідомий Українець може тій справі пособити матеріяльно. Найвидатнійшу матеріяльну поміч можемо дати тільки ми, американські Українці, бож нам живеться зовсім инакше, ніж судилося жити нашим браттям і сестрам під ляцьким обухом.

Родимці, особливо ті, котрі походите з Чортківщини! Відгукніться на відозву зі своєї рідної сторони і докажіть опікунам української дітвори з чортківського повіту, що вони не надармо звернулися до Вас зі своєю горячою просьбою. А не забудьте, що „два рази дає, хто скоро дає"!

Лев Лотоцький.

ОСТАННИЙ ЦВІТ.

Весною вони заручили ся — Андрій і Павля. Андрій був учителем в Березівці, Павля донькою лісничого також в тому селі. Гарні були обоє, лиш не однакової вдачі. Павля була над міру романтична; у мріях мала все якусь ідеальну любов, якесь щастє за горою. Андрій дивився на житє з практичної сторони. Тому вони спорилися нераз зі собою. В часі таких суперечок гарне лице Павлі подрожувало судорожно а в синіх очах являлися. Та Андрій клякав тоді біля неї, цілував єї руки, уста, й спивав дрібні сльози з очий. Й вони розставалися все ніби помирені й ждали реченця, що мав їх на ціле житє сполучити. Але на самоті той реченець не давав їм обоїм супокою. Щось гей говорило кождому з них: даром ідеш ти! У цили щастя не найдеш, противно впадеш, тамки під ваготою горя! Й довго бувало в ніч одно й друге не могло вснути й мучило себе якимось зловіщими гадками. Будуччина уявлялася обоїм зарученим не дуже рожево, тобто лякала їх. Та по недіспаних ночах весняне сонце, сяєво цвитучого зіля, щебет пташок проганяли від них журу і веселяли звичайно, поки знову не прийшло до суперечки.

Так миняли дні за днями й настало горяче літо. Пекуче сонце, відцвиле зіля, якась дивна тишина настроювали заручених якоюсь нудьгою. Утікаючи перед нею, вони взялися під руки й пішли на прохід у ліс в поблизьких горах.

Пішли крутою біленькою стежкою, що бігла понад гірським потоком. Корчі калини, звисаючи над стрімкими берегами, хоч і вкриті вже зелеными ягідками, таки, здавалось говорили так чудно-сумно: Ми цвили біленько, та вже відцвили. Ось-ось почервоніють зелені ягоди, доспіють, а там і облетять, й буде по всьому по красі.

З корчів фуркис інколи сполохана пташка, і в лету цвірких якось так тихенько, немовби хотіла сказати: ось що остало з мого дзвінкого голосу, що лунав тутечки весною.

Заручені йшли майже мовчки, спинаючися щораз вижше в гору. З далечі долітав до них шум водопаду. Він посеред тишини, що залягла тепер увесь ліс, подибав на рокіт гранд. Лунав якось так могучо, що здавалося, кожде дерево й столітні буки, все дрожало з переляку. Наче хтось кликав до дерев, що пишалися ще зеленю: ось, ось, із вашої краси не останеся нічого й станете нагими кістяками, якими були, заки вас весна приоділа.

Вкінци вони зупинилися біля водопаду. Одно про одного майже забуло. Вода, що приголомшуючи вуха, валила з почорнілої скали й неначе кидалася в страшну пропасть, здавалося — рве з собою кожду гадку в тих, що стояли над нею. Молоді люди стояли мовчки подивилися в пропасть. Нараз кликнула Павля, похвативши Андрія за руку:

— Адіть! Там на противний стіні! Бачите?

— Що? Корч свирбиусу?

— Але на ньому цвіт! Ах Боже, який гарний він?!

Андрій розсміявся і додав глумливо:

— Останній—цвіт!

Лице в Павлі покрилося блідою закраскою й задрожало судорожно.

— Ах! кликнула — колиб я мужчиною була, я спустилася би у низ, а потім по противній стіні видрапалабся на верх і зірвалаб той цвіт!

— І? — поспитав Андрій, вдивившися в дівчину.

— І малаб цвіт — як ви кажите — останній цвіт!

Андрій погладив чорні вуси-ки й сказав:

— Бачите, я мужчина, але для того цвіту, хоч він і „останній", і тому здається, вас так очарував, я не ризикував би моїм життем, котре може й на щось придасться!

— Ні?

— Ні!

Павля впялила зір в Андрія. Очи її жиріли якоюсь завзятістю, а капелюх що його зняла була з голови й тримала в руці, шелестів стикаючися з ясною перкалевою сукнею.

— Андрію! — почала вона — я читала що в Альпах, в Тироли, над ось такими пропастями, по стінах скал на шматках задержавшої ся порохнявки цвитуть найкрасші „едельвапси"!

— Може? Я не був у Тироли! озвався Андрій.

— Я також не була, але читала....

— Я бачила також намальовані „едельвапси"?

— Так! — говорила дальше дівчина. — Отже читала я також, що Тиролька, коли вона хоче переконатися, чи її суджений справді любить, веде його над таку пропасть і каже йому зірвати що найкрасший „едельвапс", із найнебезпечного місця...

— Пі! пі! пі! заграв на устах Андрій, — Щастє, що ми не в Тироли і що се не „еделвапс"! Він вказав рукою на корч свирбиусу, де подрожував „останній цвіт" під каплями води, що аж до них побризкували.

Павля випрямила собі руку, вказала соломяним капелюхом на корч свирбиусу й поспитала:

— А колиби я, щоби переконатися, чи ви мене справді любите, зажадала від вас того „останнього цвіту"?

Андрій вдивився в Павлю й відповів з привола:

— Я старався би вас переконати, що воно неможливе. —

— А колиби я вперлася й веліла вам таки полізти туди й зірвати той „останній цвіт"?

— Я не поліз би, і розуміється не зірвав „останнього цвіту".

— Так? — вицідила крізь зуби Павля.

Вона не сказала вже й слова, лиш мовчки пішла назад в долину, вузенькою біленькою стежкою. Андрій поступав за нею. Старався розпочати розмову але Павля не відповідала. Мовчки вони розпращалися перед лісничівкою. Другого дня раненько шкільний сторож приніс на лісничівку лист від Андрія, а в листі був перстінь з колишніх заручин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ПІДПИСАЛИ:

(Подаємо в такім порядку як приходять зголошення).

Ч. 895

62) Гаврилов Онуфрій, Лумис, Н. 25
63) Бр. св. Димитрія, від. 95 У. Н. С. в Назарет, Па., через п. Р. Слободяна 20
64) Стерничак Иосиф, Ню Йорк Сіті, через п. С. Ялловського 5
65) З громади Болтимор, Мд., через п. М. Дмитрова 65
Зложили:
Шулька Григорій 10
Ковальчук Юрій 10
Дмитрів Михайло 5
Тарамаш Петро 5
Іваків Олекса 5
Байда Василь 5
Потирай Стефан 5
Ґрень Блажій 10
Ґрень Сильвестер 5
Талько Никола 5
66) Братство Покр. Пресв. Богородиці, від. 13 Провидіння, через п. І. Трохиру, Порт Джервіс, Н. Й. 50
67) З громади Філаделфія, Па. через о. сов. М. Кінаща 15
Зложили:
Палько Кость 10
Стебельський Кость 5
68) Галущак Василь, через Амер. Укр. Експендж, Ню Йорк 10
69) Міханю Іван, через Амер. Укр. Експендж, Ню Йорк 5
70) Люпчиш Ілько, Деслодж, Мізурі 5
71) З громади Елизабет, Н. Дж., через о. М. Кузіва зложив Сокера Михайло. 5
72) Шалко І., Ст. Джозеф, Мо. 5
73) Пастернак Дмитро, Клівленд, О. 25
74) Дзядик Михаїл, Ґлестонбері, Конн. 5
75) Козар Іван, Карнеґі, Па., через о. О. Пристая 10
76) Лучка Лука, Карнеґі, Па., через оз О. Пристая 5
77) З громади Вест Істон, Па., через п. Н. Підгайного 140
Зложили:
Беднарський Василь 5
Милимук Іван 25
Дроботій Василь 10
Сабатий Филимон 25
Василик Андрій 10
Крочак Іван 10
Допілка Андрій 10
Федорчак Мирон 20
Дроспінський Михайло 10
Вересюк Ілько 5
Колодруб Михайло 5
Підгайний Никола 5
78) Павлівський Семен, через п. І. Довганя, Голйок, Масс. 5
80) Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза, через п. Д. Миху в Байон, Н. Дж. 100
81) З громади Байон, Н. Дж., через о. Н. Джендждеру 15
Зложили:
Романів Андрій 5
Малькут Іван 5
Бурбела Андрій 5
82) Михалюк Теофан, Ню Йорк Сіті 10
83) Іриксон, Нелсон, О., через п. Н. Ґрубрина, Минеаполис, Минн. 5
84) Саладяк Василь, С. С. Пітсбурґ, Па., через п. І. Ганяка 10
85) Павлишин Роман, С. С. Пітсбурґ, Па., через п. І. Ганяка 5
86) Ягело Стефан, С. С. Пітсбурґ, Па., через п. І. Ганяка 25
87) Хлистун Григорій, Ню Йорк Сіті 5
88) Н. Н. 15
89) З громади Плейнсборо, Н. Дж., через п. Д. Лацика 40
Зложили:
Костів Стефан 10
Криховецький Павло 10
Лацік Іван 5
Кручковський Михайло 5
Гуменюк Михайло 10
90) З громади С. С. Пітсбурґ, Па., через п. І. Ганяка 35
Зложили:
Ковальчук Ігнатій 5
Сидор Григорій 25
Веґа Микола 5
91) З громади Дітройт, Міш., через о. В. Добротвора 115
Зложили:
Іськів Петро 5
Заставний Михайло 5
Процайло Ілія 5
Ворко Анна 5
Рупа Стефан 5
Паславський Михайло 5
Мельник Катерина 5
Кушнір Іван 10
Н. Н. 10
Бр. св. Йосафата 50
Поливка Яків 10
92) Костів Марія, Вудгейвен, Н. Й. 10
93) Члени Січової Організації, відділ 43 і 45 в Філаделфії, Па., через п. Н. Сеника 190
Зложили:
Крутий Стефан 100
Тов. читальна Просвіти ім. Тараса Шевченка 25
Довман Іван 10
Крупа Анна 10
Потучко Іван 10
Сеник Никола 10
Миронів Стефан 5
Чубата Анна 10
Кушнір Никола 10
94) З громади Латроб, Па., через о. П. Соловія 55
Зложили:
Кінаш Михайло 5
Стасюк Андрій 5
Кархут Дмитро 5
Шрамовят Данько 5
о. Петро Соловій 10
Від. 61 У. Н. Союза 25
95) З громади Сентралія, Па., через п. Ф. Флюдовича 20
Зложили:
Мікаш Василь 5
Павкович Никола 5
Лопацький Филип 5
Хрищевський Анатол 5
96) З громади Перт Амбой, Н. Дж., через п. І. Ваверчака 100
Зложили:
Федин Ілько 5
Ваверчак Йосиф 5
Массгуст Бродерз 10
Андросечко Михайло 5
Федів Григорій 5
Ґурняк Михаїл 5
Бр. св. Михаїла, відділ 50 Провидіння 10
Савків Гнат 5
Балух Іван 5
Білінський Кость 5
Цап Никола 25
Шляхетка Михаїл 10
Шевчик Григорій 5
97) З громади Елизабет, Н. Дж., через п. С. Чечеля 110
Зложили:
Красновський Яків 25
Чопик Теодор 10
Пілат Ілія 10
Пілат Константин 5
Оґар Михаїл 5
Горин Томко 5
Антош Григорій 5
Кардаш Василь 5
Кіщевюк Івась 5
Малік Франко 5
Могила Стефан 5
Мандзяк Матвій 5
Пятковський Юрій 5
Костишин Михаїл 5
Ґнип Яць 5
Ільків Никола 5
98) З громади Джерзи Сіті, Н. Дж., через п. К. Підлубчишина 205
Зложили:
Пилко Михаїл 10
Зазуляк Антін 5
Кирчів Петро 10
Онуфрів Володимир 10
Онуфрів Лука 20
Лазорко Никола 5
Ґнидович Єлена 5
Длука Михаліна 5
Мішлук Василь 5
Когут Дмитро 10
Зіняк Параська 10
Фурка Петро 5
Литвинюк Юстина 10
Кошуба Яків 10
Левуш Гарасим 10
Левуш Стефан 5
Козак Микола 5
Гомубко Михайло 5
Каранько Олекса 5
Микитишин Іван 5
Сойка Ярослав 5
Сойка Стефан 5
Якимів Дмитро 5
Білий Парапка 5
Гук Юрій 5
Онуфрів Олена 5
Штогрин Михайло 5
Лазорко Марія 5
Равлінко Кароліна 5
Шцюра Михайло 5
99) З громади Джемейка, Н. Й., від Комітету Позички через п. Л. Ковальчука 195
Зложили:
Париляк Іван 50
Притика Яків 20
Ставничий Андрій 10
Воробець Андрій 10
Яворський Василь 10
Шемберко Текля 5
Варварчин Теодор 5
Ґлуговин Катерина 5
Білоус Теодор 5
Ковальчук Лукаш 5
Гащин Іван 5
Савка Семен 5
Кужда Йосиф 5
Микитин Іван 5
Петришин Петро 5
Сташків Григорій 5
Левків Василь 5
Воробець Михайло 5
Миць Теодор 5
Іванців Стах 5
Костишин Матвій 10
Костишин Анна 5
Олександрович Онисько 5
100) Захарко Филимон, Болтимор, Мд. 10
101) Бр. Провидіння, від. 25, через п. А. Ласова, Стейпелтон, Н. Й. 25
102) Настушенко Гр., Минеаполіс, Минн. 15
103) Бр. св. О. Николая, від. 4 У. Н. Союза, через п. М. Смакулу, Джерзи Сіті, Н. Дж. 50
104) Проскурняк Петро, Минеаполис, Минн 50
105) Гомзюк Василь, Джерзі Сіті, Н. Дж. 10
106) Ґимон Ілько, Палмер, Масс. 10
107) Марґаль Іван, Філаделфія, Па., через п. Е. Якубовича 10
108) Крук Остап, Бейсайд, Н. Й. 10
109) Войтенко Стефан, Бейсайд, Н. Й. 10
110) Данилюк Данило, Турнерс Фолз, Масс. 10
111) о. Мих. Олексів, Вілксбері, Па, (разом) 25
112) Осадчук Матвій, Маганой Сіті, Па. 10
113) Н. Н., Шікаґо, Ілл. 10
114) З громади Шікаґо, Ілл., через Амер. Укр. Експендж 85
Зложили:
Капустяник Олекса 10
Бр. Пресв. Богородиці 50
Тов. Вільна Україна 25
115) Гнатів Григорій, Миддтави, Н. Й. 45
116) Босович Александер, Тейлор, Па. 10
117) Шимчак Стефан, Філаделфія, Па. 10
118) З громади Бруклин, Н. Й., через п. М. Заверуху 205
Зложили:
Тижник Василь 25
Тижник Стефан 25
Ґереґа Василь 15
Білик Дмитро 10
Музика Андрій 10
Зьвір Григорій 10
Коренький Мирон 10
Курило Володимир 10
Троць Григорій 10
Лилич Юрко 10
Саєвич Андрій 10
Балю Катерина 5
Дмитровська Розалія 5
Махно Анастазія 5
Канас Данило 5
Тимчишин Іван 5
Лешко Антін 5
Дупак Іван 5
Кузьма Петро 5
Ділета Григорий 5
Яськевич Іван Евгений 5
Пухаль Анна 5
Кравчук Анна 5
119) З громади Бостон, Масс., через п. С. Бойка 50
Зложили:
Яруш Михаїл 5
Яруш Стефан 5
Войтків Олекса 20
Кузь Марія 10
Кузь Ольга 10
120) Федорчак Мирон, Филипсбурґ, Н. Дж. 100

(Далі буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СТЕПАН ПОДОЛЬСЬКИЙ, Lager Celle B. 22, Hanover, Germany, пошукує свого знакомого Людвика Вишньовського, родом з Поділя, предм. Підзамча.

ІВАН КОЗИЧ, Ukr. Tabor B., No. 27, Josefov, Czecho-Slovakia, родом з Золочева, по матери Городиловських, пошукує фамілії Стефана, Івана, Анастазії і Марти Ружицьких з села Вороняки, пов. Золочів, Гал.

ІВАН ФРУНЗЕЙ, Ukr. Prac. Oddil, Sl. Nove Mesto p. Satorem, Czecho-Slovakia, пошукує свого брата Ілька Фрунзея з села Кучорова малого, пов. Заставна, Буковина.

ІЛЬКО ГЕВРАНКО, Ukr. Prac. Oddil, Sl. Nove Mesto p. Satorem, Czecho-Slovakia, з села Княжеполе, пов. Добромиль, Гал., пошукує своїх братів Антона і Федора.

Хтоби знав про пошукуваних або вони самі зволять зголоситися на повисші адреси.

ДІВЧИНА, яка що тільки приїхала з краю, пошукує заняття. Хтоби потребував служниці до домашної праці, зволить зголоситися до: **Mrs. J. Jarema, 115 Avenue A, New York City.**

ПОШУКУЮ дівчини або женщини, може бути і вдова, до заняття до торговлі в ґросерни і домашної праці. Я єсьм самотний і самому тяжко вести склеп і хату, бо кромі сього в мене ще є два доми які також потребують опіки. Голоситися листовно або особисто вечером до: **Z. Chomenski, North 2244 Marscher St., Philadelphia, Pa.** 16-17

ПАВЛО ДЕБЕРА, учитель в Гадиничах, пов. Мостиска, пошукує свого брата Михайла Дебери, колись перебував в Фултон, Н. Й. під числом 373 Вест 3-та стр. Хто би знав де він перебуває або він сам хай напише на висше подану адресу.

ПОЗІР УКРАЇНСЬКІ МЕХАНІКИ!

Потрібно здільних механіків до фабрики зелізних виробів machine shop. Також потрібуємо людий які хотіли би заінтересоватися сього рода бизнесом. По інформації просимо голоситися або особисто між 10—12 рано або письменно на адрес: **Stephen Kulakowycz, 86 So. Main St., Wilkes Barre, Pa.** 12-17

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма 152 акрів землі, 60 акрів орного поля, 60 доброго ліса о 32 дрібного, новий дім з 10 кімнат і всі другі добрі будинки, 2 коні, 7 коров, 3 безроги, 40 курей і вся фармерська машинерія. Від міста 2 милі, з Ню Йорку тикет $3.50. Ціна $4,700, готівкою $2,000. Голоситися до властителя **Steve Lesschuk, 427 So. Park St., Elizabethport, N. J.** 14,6,7,9,21,3

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповідання з другої половини 17-сотих років.

(Продовження).

(24)

— Коли ми врадили таке... ми... ми гаятися не можемо... Неможемо ждати на поворот тих, що людий проводитимуть, а зменшати нашої сили також не можемо. Ми рішили покарати не лиш тих Донців, що напали на запорожську оселю — вони повиснуть — але й тих, що їх вислали. Чейже мусимо взяти відшкодоване за попалені хати і Донців відстрашити від дальших нападів. Ми також зробимо слідство. Може виноймаємо тих, що Донців бунтують...

При тих словах Недоля зиргнув скоса на Москаля.

— Коли ви таке врадили, — промовив сотник, — то сідай тут. Мушу з тобою поговорити. Я не маю права втиркатися до ваших постанов. Але похід в Донщину, вибач, то вже инше діло. Сей пункт про похід у Донщину то вже не справа між обрабованими і рабівниками, спійманими на нашій земли. Се напад на чужий край, се війна з сусідним народом. Такий похід, хоч би й для справедливої кари, може порішити, чи позволити на него тілько військова рада в Січи і січова старшина. І паланочний полковник не сміє такий похід зарядити, не сміє на такий похід позволити, бо то своєвілле, що може наробити клопоту цілому Запорожу. Я тут оден з паланочної старшини і тепер говорю за полковника. І в імени полковника приказую вам похід залишити.

— То мають лишитися непокарані тоті, що Донців підмовили до нападу? Як би я дістав у руки сего головного виновника, пустив би на волю всіх тих, що сю чортівьку його раду виконали.

— То покарай на горло одного отамана Донців, а прочих пусти — вмішавсь майор. — То він намовив їх до сего, він головний виновник. Сего би таки зараз на гиляку!

Недоля аж отворив губу, вчувши таке. Здивований глядів на Москаля, не розуміючи такої необережности. Він же зрадився, попросту признавсь, що про намірений напад Донців знав, та що про підприємство говорив з отаманом донської ватаги. Недоля й сотник розмовляли з собою непомітно, очима. Здогадалися, що москаль підмовив отамана, та що инші Донці не знають, хто саме піддав гадку нападу. Потерпаючи, що може отаман Донців може зрадити його, майор пробував збутися невигідного свідка, висилаючи його скорійш на шибеницю. Оба козаки порозумілися очима. Недоля підійшов до найблизшого козака і шепнув до него:

— Привести сюди отамана Донців!

Недоля сів біля сотника. Коли два козаки привели звязаного Донця, Филимонов схопився на рівні ноги і поблід. Він тепер був у подвійнім страху. Не лиш боявся, що Донець зрадить його участь в нападі, але також, що Запорожці зрадять його раду, щоби того отамана повісити як головного виновника. Вдивляючися в него, поклав незамітно палець на губах. Сотник і Недоля встали і уставилися так, що одночасно могли обсервувати лиця обох злочинців. З очий Донця, звернених на Москаля, сипалися іскри лютого тніву.

— Чи ти знаєш, — спитав Недоля Донця, — що тебе жде?

— Звязаний не говорю!

Недоля виймив запоясник і розтяв мотузки, якими були звязані руки Донця.

— Тепер скажеш?

— Знаю! Знаю, що зі мною станеся те саме, що сталось би з тобою, як би ти зробив те, що я зробив і попав у мої руки. Впрочім, чого питаєш?! Чейже знаєш, що і я козак, що й мені звісні закони степу!

— Я хочу отамана просити, — промовив до него сотник, — щоби відступив від кари на горло, але під умовою, що скажеш, хто вас до сего нападу підмовив. Ми певні, що ви того з власного почину не зробили.

Филемонов впялив трівожні очи в Донця і став поволи посуватися в бік, туди, де стояв кінь, позичений йому сотником.

Донець випрямився, глянув гордо в очи своїх противників і промовив.

— А хоч би й підмовив!... Підмовив, то не приказав. Хоч нас хто підмовив, то ми таки знали, що робимо. Ми не діти і знаємо, що робимо... Ви козаки, і я козак, не простий розбійник. Я православний християнин і ви такіж православні. Як би ви осудили мене, коли би я, що присяг задержати щось у тайні, зрадив і виявив когось, що повірив, мені?... Як би я зломив присягу і тим споганив се евангеліє і сей хрест, що цілував?

Филимонов відітхнув. Таксамо незамітно, повільним кроком відсувався назад від коня, котрого вже що лиш не вхопив за уздечку. Козаки поводилися так, начеб не бачили його маневрів.

— Відставити назад! — приказав Недоля, — але не вязати. Так пильнувати.

(Дальше буде).